

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κείμενο κάνει αναφορά στις αξίες που διέπουν το δημοκρατικό καθεστώς. Αρχικά ο συγγραφέας απαντά στην απορία των νέων για το αν είναι ρεαλιστικό το αίτημα για πολίτες που συμμετέχουν στα κοινά τη στιγμή που η δημοκρατία βασίζεται σε κανόνες, τονίζοντας την αναγκαιότητα ύπαρξης συγκεκριμένων αξιών που τη διέπουν. Στη συνέχεια επισημαίνει ορισμένες από τις αξίες όπως αυτή της ανεκτικότητας και της ειρηνικής συνύπαρξης αφού μόνο στη δημοκρατία οποιαδήποτε πολιτική και κοινωνική αλλαγή δεν έρχεται ως αποτέλεσμα βίας, φέρνοντας ως παράδειγμα την ισότητα των δύο φύλων. Τέλος αναφέρει και την αξία της αδελφοσύνης, αφού είναι γεγονός ότι η ανθρώπινη ιστορία βρίθει από πολεμικές συγκρούσεις, οι οποίες όμως θα εκλείψουν μόνο αν αναγνωρίσουμε την κοινή μοίρα που μας ενώνει.

B1.

- α) Σωστό
- β) Λάθος
- γ) Σωστό
- δ) Σωστό
- ε) Λάθος

B2.

α) Στο κείμενο εντοπίζουμε δύο περιπτώσεις επίκλησης στην αυθεντία:

- «Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόπερ... χωρίς αιματοχυσίες»
- «Στο έργο του *Φιλοσοφία της Ιστορίας* ο Χέγκελ χαρακτήρισε την ιστορία ως “απέραντο σφαγείο”»

Στην πρώτη περίπτωση ο συγγραφέας αποδίδει νοηματικά την άποψη του Κάρλ Πόπερ σχετικά με το ιδανικό της μη βίας, ενώ στη δεύτερη παραθέτει αυτούσια τον χαρακτηρισμό του Χέγκελ για την ιστορία ως «απέραντο σφαγείο».

β) Στην πρώτη περίπτωση, με την επίκληση στην αυθεντία του Καρλ Πόπερ, φιλοσόφου του 20ού αι., τεκμηριώνεται η αξιοπιστία των απόψεων του συγγραφέα και ενισχύεται η επιχειρηματολογία του ότι οι δημοκρατικές εξουσίες διασφαλίζουν πως οι πολίτες μπορούν να απομακρύνουν ανεπιθύμητους κυβερνώντες χωρίς βία και αιματοχυσίες, αλλά με ειρηνικό τρόπο.

Στη δεύτερη περίπτωση, η χρήση της αυθεντίας του Χέγκελ αξιοποιείται για να πείσει και να ενισχύσει την άποψη ότι η ιστορία έχει καταστεί ένα πεδίο συγκρούσεων αδελφοκτόνων, όταν ανατρέπεται το ιδανικό της αδελφότητας. Γι' αυτό σε καμία χώρα η δημοκρατία, που προϋποθέτει ήθη και συμπεριφορά, δεν διαρκεί. Η άποψη του Χέγκελ εντοπίζεται στο έργο του «Φιλοσοφία της Ιστορίας» που παρομοιάζει την ιστορία με ένα «απέραντο σφαγείο».

Επομένως, με τη χρήση της επίκλησης στην αυθεντία ο συγγραφέας επιτυγχάνει να προσδώσει κύρος, εγκυρότητα και αντικειμενικότητα στην άποψή του για τις αξίες της δημοκρατίας.

B3.

- α)** 1) διδασκαλία
2) ειρωνείας/εμπαιγμού
3) συνύπαρξης
4) αντιτίθεται/αντιστρατεύεται

β) 1) Η λειτουργία της γλώσσας είναι συνυποδηλωτική – μεταφορική.
«απέραντο σφαγείο»: αμέτρητα θύματα εξαιτίας των πολέμων/ πεδίο μαχών.

2) Η λειτουργία της γλώσσας είναι συνυποδηλωτική – μεταφορική.
«φωτίζει την πορεία μας»: μας καθοδηγεί.

B4.

- α)** Σύνθετη δομή προτάσεων –υποτακτικός λόγος:
«Οι τυπικοί κανόνες της δημοκρατίας... χωρίς τη χρήση βίας» (§3)
«Μόνο η δημοκρατία... της εποχής μας.» (§4)

Προφορικότητα στο ύφος:

«για να έχουμε ενεργούς πολίτες, δεν χρειάζονται άραγε και ιδανικά;» (ρητορικό ερώτημα)

«θέλετε να δοκιμάσουμε να τις απαριθμήσουμε;» (ρητορικό ερώτημα)

β) (Fraternité της Γαλλικής Επανάστασης): Απόδοση –συμπληρωματική παράθεση στα γαλλικά του ενός εκ των τριών όρων που περιλαμβάνονταν στο γνωστό σύστημα της Γαλλικής Επανάστασης «ισότητα, αδελφότητα, ελευθερία».

γ) «Μόνο η δημοκρατία επιτρέπει τη διαμόρφωση και την εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων»: ενεργητική σύνταξη

Μετατροπή σε παθητική σύνταξη:

Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπονται μόνο από τη δημοκρατία.

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο.

Τίτλος: Επιτακτικό το αίτημα για δημοκρατικούς πολίτες

Ερώτημα α΄

- Ενεργός συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες
- Σεβασμός-ανοχή στις απόψεις των άλλων
- Γόνιμος διάλογος για την επίλυση των προβλημάτων
- Έκφραση της άποψής τους με επιχειρήματα
- Σεβασμός στους νόμους-θεσμούς
- Αποδοχή της διαφορετικότητας
- Αναγνώριση της αξίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Συμμετοχή σε συλλογικές δράσεις (π.χ. εθελοντισμός, πολιτιστικοί σύλλογοι, τοπική αυτοδιοίκηση)
- Πνεύμα αλτρουισμού και αλληλεγγύης προς τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, τρίτη ηλικία, μετανάστες/πρόσφυγες)

Ερώτημα β΄

- Έμφαση στην ανθρωπιστική παιδεία που θα έχει σαν αποτέλεσμα την όξυνση της κριτικής ικανότητας, η οποία αποτελεί προϋπόθεση ενεργού πολίτη και επομένως δημοκρατίας.
- Ενίσχυση του ρόλου των μαθητικών συμβουλίων προκειμένου να γίνει βίωμα η αναγκαιότητα συμμετοχής στα κοινά.
- Πρόσκληση πνευματικών ανθρώπων για γόνιμη επικοινωνία με τα παιδιά πάνω στην αξία της δημοκρατίας.
- Ο δάσκαλος να αποτελεί πρότυπο δημοκρατικού ήθους αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες για δράσεις στις οποίες θα συμμετέχουν οι μαθητές (εθελοντισμός, επαφή με την τέχνη)
- Αντικειμενική και ουσιαστική διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας με έμφαση στο ιδανικό της δημοκρατίας που προβάλλει η ελληνική κλασική αρχαιότητα. Παράλληλα, έμφαση στον σεβασμό των παραδόσεων άλλων λαών.
- Ενίσχυση του θεσμού της Βουλής των Εφήβων.
- Επισκέψεις στο ελληνικό και ευρωπαϊκό κοινοβούλιο για την τόνωση του δημοκρατικού φρονήματος των μαθητών.

